

Думки про виховання молоді

Щоб змити брудні плями з свого власного «господарювання» на Україні, кремлівські володарі почали прищеплювати молодому підростаючому поколінню, на яке мали надію в майбутньому, так званий советський «патріотизм» та наскрізь прогнилий сталінський «демократизм». Всю правдиву історію українського народу, а також і інших народів було поховано, а виготовляли все те, що було найогиднішим, найбруднішим, аби «виправдати» свої химерні ідеї, свої «експерименти» над народом.

Не обминули «експериментувати» й первісні бчаги культура.

Після повалення царату не було жадного року, щоб не видавалось якоїсь «мудрої» постанови про освіту й виховання чи не касувалась якась попередня.

Але, як правило, корінь зла знаходили у виконавцях цієї ж постанови. Писали на всіх шпальтах, що «не зрозуміли», «перекрутили» цю сталінську постанову, «не відчували» її «історичного» значення, і знову лихо на виконавців. (Пригадаймо комплексну систему, педологічні експерименти тощо).

Наше вчительство—хочеш-не-хочеш мусіло призвичаюватись і проводити виховання та навчання в душі такого несталого, примхливого і вкрай шкідливого «сталінізму». А як відомо ще з сивої давнини, тільки правильні настанови й дисципліна за всяких обставин виховують людину високої якості.

Ще, наприклад, у стародавньому Єгипті, як переказує письменник того часу Діодор, навчання в школах при храмах проваджилось при високій організованості навчального процесу.

Багато маємо відомостей про освіту й виховання ще VI-V віку до нової ери в античній Греції. Недарма вийшли з народу того часу такі велетні науки, як Есхіл, Софокл, Евріпід, Аристотель, Фідій тощо. Надзвичайно воліли правдивої освіти й виховання ще за старих часів Сократ, Платон та інші. Школи стародавнього Риму багато дали повчального навіть і для нашого часу. Відомий вихователь Риму Квінтіліан (142—118 роки до нашої ери) вже тоді поставив нові проблеми методики виховання. Він наполегливо запроваджував до системи виховання молоді великий гуманізм.

Але для кремлівських володарів заглиблюватись у систему давности не було чого, не хотіли вони заглянути в освіту та виховання й за середньовіччя, де можна було знайти багато чого повчального для розвитку школи. Також обминали й XVIII, XIX і початок XX сторіччя.

Розквіт науки цього часу показав, як і чого можна досягнути високою організованістю в навчанні, в шуканні її істини.

Особливо цього періоду відзначились Німеччина, Франція й частково Англія. Раніш за всі інші держави Німеччина запровадила в себе законодавчим шляхом загальне, обов'язкове й безкоштовне навчання. Зрозуміло, що така постановка шкільної справи в зв'язку з прекрасним проведенням у життя дала добрі наслідки.

Надзвичайно швидкий культурний ріст німецького народу був і є явним доказом правильного шляху освіти та виховання. Не дивно, що українська молодь їздила до Німеччини продовжувати освіту.

Але що все це для Москва?

Большевики хотіли поставити одним махом своє «спролетаризоване» виховання, привчити молодь до того, чого ніколи не було з стародавніх часів. Жовтенят, піонерів уже «навчали» розуміти діалектичний матеріалізм, а комсомольців та інших їхнього віку навчали, як нести тягар громадського навантаження, яке нічим і ніколи не допомогло в пізнанні реального світу та розвитку людини. Все виховання молоді було підпорядковано політичним організаціям, а вчитель ще мусів не те що боротися проти цього, а й неухильно допомагати камічити молодь. В той же час керівники організації (піонерської, комсомолу) були здебільшого горлохвати, неосвічені й самі невиховані, але зате трохи обізнані з марксистською догмою, бо вивчили напам'ять окремі сторінки.

Ці організації розбещували молодь, нацькували юнаків одне на одного, на родину, розвалювали її зсередини, виховували вороже ставлення до сім'ї, її традиційних звичаїв. Тут кувалась зневага до всього святого, до всього кращого.

Отже, вчитель, як центральна фігура, був морально приречений на поступове зничавіння, на якийсь придатак до заведеної машини, і йому залишалось вираховувати відсотки «успішности» учнів та вести «боротьбу» за посередні оцінки.

Якщо вчительству й щастило вести боротьбу за справжнє навчання в класі, і воно таки вперто роками провадило її, то поза класом, в піонерських та комсомольських організаціях учні знову розбещувались. Не дивно, що так вихований учень міг підійти до свого вихователя, поплескати його по плечах і сказати: «Яку ви мені оцінку гадаєте виставити? Не забувайте, я дуже перевантажений в комсомолі», або: «Олександрє Івановичу, поставте мені хоч посередню оцінку...».

По учбових закладах багато любила говорити про високий відсоток успішности, про хід змагання, про виконання цього ж змагання, про різні поточні кампанії, а про справжню науку, про високу організацію в навчанні не було й мови.

І не дивно, що по школах на кінець чверті і в учбових закладах на кінець семестру йшла лихоманка. Вчителів майже примушували ставити ту або іншу оцінку, щоб не зірвати взятого на себе зобов'язання.

Вчительство, яке не йшло на ці методи або не допомагало їм, тихенько, але послідовно усувалося з посад, а те вчительство, яке ще правильно висвітлювало історію українського народу й інших народів, виховувало молодь в здоровому національному дусі, терпіло утиски, арешти, заслання.

У такому коловороті виховувалась молодь. Не дивно, що молодь так і залишалась здебільшого невихованою. Кінчаючи учбові заклади, вона ніякого наукового вантажу не мала. Скрізь ішла боротьба за статистичні дані, за кількість, але ні в якому разі не за якість. Та й статистичні дані, починаючи з школи і кінчаючи Наркомосом, були невірні.

Скрізь усе було насичене брехнею, якоюсь відсотковою аномалією. Скрізь обдурювали самі себе, як хотіли цього і де можна було. І треба сказати з спокійною совістю, що не було ще в історії людства такого цинічного, такого облудного виховання молоді, як за советів.

Але всьому настає край. Цей край настав і большевицькому каліченню молоді.

За нового ладу, на визволеній спід жидо-большевицького ярма землі українська молодь буде вихована на традиційних основах українського народу.

Юрій КОМАШКО.